

Sistemul electoral în SUA

Tudor Cazacu,
Student, anul IV, frecvență redusă.
Facultatea de drept, USEM.
Lupașcu Zinaida,
doctor în drept, conf. univ., USEM.

Rezumat:

Legislația electorală cuprinde informația de bază privitor la regulile care urmează să fie respectate de participanții la raporturile electorale în procesul de realizare a drepturilor și libertăților politice de către cetățenii.

Pentru o analiză completă a esenței și importanței legislației electorale este necesar să accentuăm următoarele calități ale acestuia:

În primul rând, legislația electorală nu se limitează doar la reglementarea relațiilor ce țin de organizarea și desfășurarea alegerilor în Republicii Moldova.

În al doilea rând, legislația electorală cuprinde în cadrul său atât legi cât și acte normative subordonate legii. Dar această abordare nu este susținută de toți specialiștii, dintre care, unii consideră că legislația electorală este constituită doar din legi adoptate de organul reprezentativ și unica autoritate legislativă a statului, deoarece alegerile fac parte din sfera relațiilor sociale fundamentale și urmează să fie reglementate de acte normative cu cea mai mare forță juridică, cum ar fi Constituția și legile organice. Dar aceasta nu exclude posibilitatea reglementării relațiilor electorale și de norme juridice cuprinse în textul unor acte normative subordonate legii.

Cuvinte cheie: Sistemul electoral, Congresul SUA, partidele, legile organice, scrutin, relațiile electorale, acte normative, autoritate legislative, norme juridice, subordonat legii.

Summary:

The electoral legislation includes the basic information regarding the rules to be respected by the participants to the relations of election in the process of realization of political rights and freedoms by the citizens.

For a full analysis of the essence and the importance of the electoral legislation it is necessary to emphasize the following qualities of its:

In the first, the electoral legislation is not limited just to the regulation of relations related to the organization and conduct of elections in the Republic of Moldova.

Secondly, the electoral legislation includes in its framework both the laws and the normative acts subordinated to the law. But this approach is not supported by all specialists, some of which believes that the electoral legislation is made up only of the laws adopted by the representative body and the sole

legislative authority of the state, because elections belong to the sphere of the social relations fundamental and are to be regulated by normative acts with highest legal force such as the Constitution and organic laws. But this does not exclude the possibility of regulation of the relations election and the legal rules contained in the text of normative acts subordinated to the law.

Keywords: Sistemul electoral, The U.S. congress, parties, organic laws, voting, electoral relations, normative acts, legislative authority, juridice notes, subordinate to the law.

„Democrațiile reprezentative cele mai vechi au început toate să utilizeze, sub o formă sau alta, scrutinul majoritar. Aceasta ține probabil de faptul că, la începutul secolului al XIX-lea, partidele politice nu erau suficient de dezvoltate și reprezentarea era astfel concepută într-un spirit individualist: se alegea un reprezentant, dar nu în funcție de o etichetă, ci mai degrabă în raport de notorietatea sa, a calităților sale. În secolul următor, partidele s-au multiplicat și structurat și reprezentarea a luat un caracter mai degrabă ideologic: de acum, se vota mai puțin pentru persoane și mai mult pentru programe. Partidele deveneau principalii actori ai vieții politice și părea logic ca cei mai importanți dintre ei să fie reprezentați în parlament. S-a alunecat astfel către o reprezentare proporțională, cu excepția țărilor anglo-saxone, unde constrângerile scrutinului majoritar erau mai ușor acceptate, pentru că exista o puternică tradiție bipartidistă”.

În noile democrații ale Europei centrale sau orientale, ieșite din implozia comunismului, scrutinul majoritar inspira neîncredere, pentru că el evoca monolitul regimurilor precedente și pentru că nu garanta reprezentarea minorităților etnice. De aceea, toate au adoptat sisteme de reprezentare proporțională, în toate modalitățile în care erau adesea favorabile partidelor mici. În Polonia, de exemplu, în Dieta aleasă în baza legii electorale din 1991, erau 19 partide reprezentate și era deci foarte dificil a găsi o majoritate parlamentară coerentă și stabilă. Și de aceea, în anumite țări, fără să se repună în discuție reprezentarea proporțională, s-a introdus un prag care tindea să limiteze numărul partidelor reprezentate. După legea poloneză din 1993, de exemplu, listele care obțineau mai puțin de 5% din voturi nu sunt reprezentate.

De-a lungul anilor, sistemul electoral a fost și rămâne să fie unica procedură democratică, inventată de civilizații pentru a fi utilizată întru desemnarea candidaților electorali în dependență de rezultatele obținute la alegeri în ce privește distribuirea mandatelor.¹

Dreptul electoral cunoaște doua forme principale ale sistemelor electorale:

1. sistemul electoral majoritar
2. sistemul reprezentării proporționale.

Sistemul majoritar se divizează în:

- a) sistemul majoritar relativ
- b) sistemul majoritar absolut.

---

¹ Ion Guceac .Drept electoral. Î.S. Firma editorial-poligrafică “Tipografia Centrală” 2005. MD-2068, Chișinău, str. Florilor 1. Min. Culturii RM

„REALIZAREA DREPTULUI CONSTITUȚIONAL DE VOT ȘI A DREPTULUI DE A FI ALES”

La aplicarea sistemului majoritar relativ, care este și cel mai simplu, se va desemna candidatul care va obține cele mai multe voturi.

La aplicarea sistemului majoritar absolut, se va desemna candidatul care din primul tur va obține 50%+1 din alegători. Dacă candidatul nu va fi ales, se va organiza al doilea tur de scrutin cu participarea primilor doi candidați.

Sistemul reprezentării proporționale asigură reprezentarea relativă și a partidelor mici. Acest lucru, face ca sistemul reprezentării proporționale să fie cea mai democratică metodă de determinare a rezultatelor alegerilor. Practica electorală cunoaște mai multe sisteme de reprezentare proporțională: sistemul cîtului rectificat, sistemul Hondt, sistemul numărului unic, s.a.²

Alegerile prezintă un proces bine organizat de constituire a organelor de putere și conducere prin intermediul exprimării libere a voinței politice a cetățenilor. Anume alegerile permit cetățenilor săși exercite dreptul de participare la guvernare, fie direct, fie prin intermediul reprezentanților aleși.

Votarea este, de asemenea, un proces în care cetățenii își exprimă prin votul lor opinia în legătură cu alegerea reprezentanților lor în organele de conducere. Activitatea de a alege reprezentanții unei instituții politice nu trebuie opusă modalității de a vota. Dreptul la vot este unul dintre drepturile politice fundamentale ale cetățeanului. A merge să votezi înseamnă a-ți afirma cetățenia și a-ți manifesta integritatea și, în același timp, integrarea în societate.

Momentul în care persoana își lansează buletinul de vot în urnă este un moment festiv, și cetățeanul ca membru al societății se simte mândru și onorat că participă la alegerea guvernanților în conformitate cu prevederile Constituției, art. 38, alin. (1), care stipulează că alegerile au loc printr-un sufragiu universal, egal, direct, secret și liber exprimat.

Sistemul electoral în SUA este unul longetiv și funcționează afita timp Statele Unite există ca stat, dar și mai mult este un sistem variat și interesant ceea ce merită a fi studiat. La baza sistemului electoral al SUA se află nu principiul majorității dar principiul egalității în drepturi a populației tuturor statelor.

În Constituția SUA sunt incluse unele reglementări generale privitor la dreptul electoral. În aceste reglementări sunt relatate cerințele față de candidați, ce se balotează la postul de președinte, vice-președinte, senatori sau reprezentant ai Camerei Reprezentanților. De regulă, aceste cerințe sunt cu referire la vârsta (nu mai jos de 35 ani), locul de trai (de la 14 ani și mai mulți consecutiv trăiți în SUA, pentru unele state termenul este altul, îndeosebi de la stat la stat și poate fi chiar și câteva luni) și cetățenia SUA. Acei candidați, care se conformează acestor criterii, așteptări în totalmente, se consideră a fi optimi pentru a deține posturile respective.³

---

² Teodorescu Gheorghe, Gherasim-Proca Ovidiu. Sisteme și componente electorale. Editura Fundației „Axis,” Iași, 2006.

³ Правовая система США Издательство НОРМА Москва, 2012 Martin Petru. Sisteme electorale și modurile de scrutin. București, 1999.

Se va menționa și acel fapt că, pentru participare în cursa electorală în unele state ale SUA participanții sunt taxați. Desigur, acest lucru nu are cum să nu influențeze asupra rasei negroide și celor săraci. Luând în considerație acest fapt, nu este uimitor, că nu toți americanii participă la alegeri, inclusiv cele prezidențiale cât și cele în Congresul SUA.

Alegătorii se înregistrează la oficiali ai orașelor sau departamentelor, și la fel în comisiile locale electorale. La înregistrare alegătorul trebuie să-și prezinte buletinul de identitate. Aceasta se face pentru nu a comite vre-o fraudă. Comisia electorală este cea, care urmărește evoluția și petrecerea alegerilor, comisie care este compusă din doi oficiali, fiecare dintre care vine în calitate de reprezentant din partea unui partid, și al treilea membru al comisiei, care este numit conform funcției. De obicei, aceștea sunt sau sherif-ul, judecătorul district-ului sau clerk-ul.

Pentru petrecerea alegerilor primare sau generale, de către comisia sus numită sunt numiți oficiali la alegeri, care sunt îndreptați la secția electorală corespunzătoare, și mai mult decât aceasta, comisia este preocupată de întrebările privitor alegerea locului de petrecere al votării. După încheierea alegerilor, are loc numărarea buletinelor de vot, rezultatele obținute sunt incluse în sistemul informational de date, care sunt expediate comisiei cu privire la alegeri și care în final oficial numără rezultatele totale primite de la secțiile de votare.

Președintele Statelor Unite ale Americii se alege indirect. În ceea ce privește votul dat de cetățeni în alte țări (sisteme) democratice, locul votanților direcți în SUA îl au doar delegații și electorii din Colegiul Electoral, adică Președintele este votat de Colegiul Electoral. Deoarece populația niciodată nu a fost distribuită în mod egal în statele americane, scopul acestui sistem a fost și este ca statele cu o populație mai redusă să nu fie ignorate în procesul electoral.

Practic, cetățenii americani votează pentru electori, nu pentru candidați. Electorii de obicei, sunt oficiali din stat sau membri ai partidelor, dar numele lor nu apare de regulă în buletinul de vot. Colegiul electoral (engleză Electoral College) este un ansamblu de electori desemnați de fiecare din cele 50 de state componente ale uniunii (la care se adaugă 3 electori pentru districtul federal), care aleg în mod formal președintele și vicepreședintele Statelor Unite ale Americii.

Cum se cuvine unui stat democrat, toate cele 50 de state federale americane își au guvernarea sa și sunt egale în drepturi și ca state independente participă în alegerile Președintelui țării. În Colegiul Electoral fiecare stat își are un număr prestabilit de „electori” – aproximativ corespunzător cu populația statului respectiv.

Fiecare stat numește electorii în corespundere cu legislația statului respectiv. Numărul de electori de care dispune fiecare stat este egal cu numărul de reprezentanți și senatori pe care îi are în Camera Reprezentanților și în Senat. Spre exemplu, California cel mai mare stat din SUA, are 55 de electori, în timp ce Wyoming, un stat cu o populație redusă, are numai trei.

„REALIZAREA DREPTULUI CONSTITUȚIONAL DE VOT ȘI A DREPTULUI DE A FI ALES”

Colegiul în totalitate este format din 538 de electori, dintre care 435 sunt distribuiți în funcție de populația statelor, iar cei 100 sunt distribuiți câte doi pentru fiecare stat american. Alții trei electori sunt desemnați pentru capitala Washington D.C.

De fapt, alegătorii la urne votează în buletinele de vot nu pentru un candidat concret la funcția de Președinte a statului ci pentru elector, încredințându-i votul său la alegerile Prezidențiale.

Pentru a fi desemnat castigator la alegeri, un candidat are nevoie de susținerea a cel puțin 270 de electori – jumătate plus unul.

Cu toate acestea, un candidat poate deveni președinte chiar dacă, la nivel național, nu s-a bucurat de majoritatea voturilor din partea populației, dar se bucură de susținerea celor 270 de electori. George W. Bush a fost persoana care a câștigat astfel în 2000.

După principiul „câștigătorul ia totul”, se face distribuția electorilor aproape în toate statele, unde astfel, candidatul care obține majoritatea votului popular într-un stat v-a obține și susținerea tuturor electorilor aceluiași stat.

În cazul în care minimul necesar de 270 de voturi nu este obținut de niciun candidat, atunci Camera Reprezentanților decide prin vot cine va fi Președintele Statelor Unite.

Neajunsurile sistemului electoral SUA:

Făcând comparație cu sistemul electoral mixt nou în Republica Moldova, care ulterior se va desfășura la 24.02.2019, în opinia mea sistemul electoral american care se consideră a fi unul indirect, este de fapt unul tot mixt, deoarece în SUA cetățeanul până a vota Președintele țării, votează și alege electorii (viitorii membri ai Camerei Reprezentanților și Senat). Alegând electorul, cetățeanul american îi încredințează deja votul său electorului, și cel principalul, votul decisiv în determinarea câștigătorului la prezidențiale, votul care vine indirect din numele cetățeanului de la elector. Acest lucru mă face să consider sistemul american nu unul indirect, dar anume ca fiind un sistem electoral mixt, unde votul final pentru alegerea președintelui întruchipează două voturi mixte.

Neajunsurile sistemului electoral în RM:

Populația în RM dispune de o cultură politică foarte redusă. Vorbind în special despre populația urbană, majoritatea dintre ei nu pricepe pe cine votează, ce așteptări au de la candidatul preferențiat și ce mai mult, ce fel de alegeri au loc. Astfel de oameni, cu o cultură politică proastă, pot fi ușor manipulați de persoane bine pregătite din partea altor partide, pentru a le fura votul în favoarea partidelor. Astfel, nu vom putea spune, că în RM se desfășoară alegeri corecte și transparente, unde cetățeanul își exprimă votul liber, fără de a fi supus unor manevrări politice.⁴

Concluzii

Pentru a ridica nivelul culturii politice în RM, trebuie mai întâi să se implice statul, care prin diferite programe a le sale, atât la rang național cât și la nivel de autoadministrare (activitatea

---

⁴ Popescu Teodor. Politologie. F.E.-P. „Tipografia Centrală,” Chișinău, 2007

primărilor), cu ajutorul mass-media, internet și alte surse, să informeze (familiarizeze) populația despre viața politică, principalii jucători pe arena politică. Este binevenit organizarea mai multor emisiuni politice, unde să fie invitați politicieni și experți care să vină cu analize și explicații la diferite situații din viața politică sau economică, astfel ajutând cetățeanul să se orienteze mai ușor în spațiul politic al RM.⁵

O altă problemă a RM, este numărul exagerat de partide politice înregistrate cât și organizații. Consider numărul mare de partide pentru RM inadmisibil, în special pentru un teritoriu incomparabil cum este cu cel al României și un număr al populației pe scăzut considerabil și care continuă să se reducă an cu an. RM are nevoie de un sistem bipartid cum îl are SUA sau Marea Britanie, care în continuu concurează între ele și pentru a se manifesta mai bine pe arena politică dar și de a câștiga încrederea cetățeanului, vin mereu cu propuneri și soluții (care sunt și rezolvate) pentru îmbunătățirea situațiilor politice cât și economice din țară. Numărul mare de partide și organizații politice înregistrate, conduce la acea că multe din aceste partide încep să paraziteze mai mult decât să activeze cu rezultate în beneficiul cetățeanului. Tot aceste partide, vin cu mai multe critici în adresa altor partide mai majore care au și înregistrat câteva progrese, decât cu rezolvarea a însuși problemei.

Reglementarea alegerilor a fost problema care și-a găsit loc, în toate constituțiile cunoscute în procesul de evoluție a constituționalismului inclusiv și al Republicii Moldova. Luându-se în calcul forma organizatorico-juridică a statului, legiuitorul a aplicat prin legi, norme juridice diverse metode, modele de organizare a alegerilor pentru ca cetățeanul să-și expună prin libera exprimare votul său electoral, și totodată, el cetățeanul să intre în posesia dreptului de a-și aduce contribuția la cârmuirea și rezolvarea problemelor statului, astfel să-și propună și să-și înainteze candidatura la alegeri.⁶

Acest lucru a condiționat faptul că multe țări deja sau determinat în sistemul lor electoral și modul de organizare a alegerilor în societate elaborând legi și norme juridice care bine funcționează. Republica Moldova, fiind un stat la început de cale, depune eforturi mari pentru a găsi acel mijloc, prin care să ajungă în rând cu țările bine dezvoltate, astfel elaborându-și un sistem electoral bine gândit și înțeles pentru societate adoptând legi și norme juridice.

Bibliografie:

1. Ion Guceac .Drept electoral. Î.S. Firma editorial-poligrafică „Tipografia Centrală” 2005. MD-2068, Chișinău, str. Florilor 1. Min. Culturii RM
2. Teodorescu Gheorghe, Gherasim-Proca Ovidiu. Sisteme și componente electorale. Editura Fundației „Axis,” Iași, 2006
3. Правовая система США Издательство НОРМА Москва, 2012Martin Petru. Sisteme electorale și modurile de scrutin. București, 1999.
4. Popescu Teodor. Politologie. F.E.-P. „Tipografia Centrală,” Chișinău, 2007.

---

⁵ Barbu Claudiu. Sisteme electorale. Editura „Universul Juridic,” București, 2010.

⁶ Современные избирательные системы” Издательство НОРМА Москва, 2006

5. Barbu Claudiu. Sisteme electorale. Editura „Universul Juridic,” București, 2010.
6. Современные избирательные системы” Издательство НОРМА Москва, 2006
7. <https://www.europafm.ro/sistemul-electoral-american-unic-in-lume-cum-functioneaza/>